

# Avusturya Seçimleri ve Avrupa'da Aşırı Sağın Domino Etkisi

KAZIM KESKİN

- ABD seçim sonuçları Avrupa aşırı sağına nasıl etki edecek?
- Avusturya cumhurbaşkanlığı seçimleri Avrupa'da aşırı sağın yükselişi bağlamında nasıl anlaşılmalıdır?
- Avrupa'da aşırı sağın yükselişi Türkiye-AB ilişkilerini nasıl etkileyecek?

## GİRİŞ

Amerika Birleşik Devletleri'ndeki (ABD) başkanlık seçimlerinden Donald Trump başarıyla çıktı. Sonuçların ABD'de yarattığı atmosferin ötesinde seçim sürecinde kullanılan İslamofobik siyasal dilin kendisi de sadece ülke bazlı iç dengeler bağlamında değil Batı'da genel bir aşırı sağcılaşma ve Müslüman karşıtlığından söz edilmesi gerekliliğini ortaya koymaktadır. Söz konusu gelişmelerin yalnızca iç politik hesaplaşmalar bağlamında okunmasının yetersiz kalacağı açıktır. Fransız Marine Le Pen'den (Front National) Avusturyalı Heinz Christian Strache'ye (FPÖ), Hollandalı Geert Wilders'dan (PVV) Alman Frauke Petry'e (AFD) kadar Avrupalı aşırı sağcı/ırkçı liderlerin Trump'ın başkan seçilmesini büyük bir memnuniyetle karşılamaları Batı siyasetini etkisi altına alan büyük bir altüst oluştan söz etmeyi mümkün kılmaktadır. Söz konusu liderler Trump'ın seçim başarısının Avrupa'da otoriter ve aşırı sağcı yönetimlere geçişe meşruiyet sağlayacağını bilinciyle hareket etmektedirler.

Aşırı sağcı ve Müslüman karşıtı siyasi dalga Trump'ın seçilmesinin motivasyonu ile son dönemde olağanüstü derecede bir toplumsal meşruiyet kazandı. Söz konusu dalganın 4 Aralık 2016'da Avusturya'da cumhurbaşkanlığı, Mart 2017'de Hollanda'da genel seçimler, Nisan 2017'de Fransa'da cumhurbaşkanlığı ve 2017 sonbaharında Almanya'da yapılacak genel seçimlerde Avrupa'nın siyasal rengini İkinci Dünya Savaşı öncesindeki tona yaklaştırması muhtemeldir.

Söz konusu gelişmeler neticesinde gerek Avrupa'daki yaklaşık 44 milyon Müslüman nüfusun karşı karşıya kalacağı sıkıntılar gerekse Avrupa ile İslam dünyası arasındaki ilişkilerin gerilme ihtimali düşünüldüğünde Türkiye'ye büyük bir sorumluluk düşmektedir. Orta ve uzun vadede ise Batı'da aşırı sağcı otoriterleşmenin diktatörlüğü aratmayacak bir siyasal düzeni doğurması ve milyonlarca Müslüman mülteciden oluşan yeni bir sığınmacı dalgasının Türkiye'nin kapısını çalması yabana atılacak bir ihtimal değildir.

## KAZIM KESKİN

1993 yılında Galatasaray Lisesi'ni bitiren Keskin, lisans eğitimini Viyana Üniversitesi Siyaset Bilimi Bölümü'nde, yüksek lisansını ise aynı fakülte ve bölümde "İnsan Haklarının Uluslararası İlişkilerde Araçsallaştırılması: 2. Körfez Savaşı Örneği" konulu teziyle tamamladı. İyi derecede Fransızca ve Almanca bilen Keskin, Avusturya ve Almanya iç siyaseti üzerine çalışmakta olup Sakarya Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü'nde doktora eğitimine devam etmektedir.

Her ne kadar yukarıda dillendirilen gelişmelerin vuku bulması kısa vadede olanaksız gibi görülse de tarihte ekonomik çıkmazda olan ve siyasal hedeflerinden uzaklaşan ülkelerin aşırı sağcı güçlerin elinde şaşırtıcı bir hızla değiştiği de vakidir. Bu perspektifte 4 Aralık'ta yapılacak olan Avusturya cumhurbaşkanlığı seçimlerini Norbert Hofer'ın kazanması halinde söz konusu durumun Avrupa'daki aşırı sağcı siyasetin yükselişi bağlamında nasıl okunması gerektiği üzerinde durulacaktır. İkinci olarak ABD seçim sonucunun bahsedilen çevreye ne şekilde etki edeceği değerlendirilecektir. Son olarak iki yüz yılı aşkın bir süredir çok sıkı ve aynı zamanda da çetrefilli ilişkileri paylaşan Avrupa ülkeleriyle Türkiye arasındaki münasebetlerin yeni siyasal durumdan nasıl etkileneceği ele alınacaktır.

## ABD SEÇİM SONUÇLARI

### AVRUPA AŞIRI SAĞINA NASIL ETKİ EDECEK?

Trump'ın seçim söylemlerinde ön plana çıkan Müslüman ve göçmen karşıtlığının kısmen törpüleneceği beklenmekteyse de yeni dönemde ABD'de İslamofobik dilin çok daha etkin hale geleceği gerçeği de göz ardı edilmemelidir. ABD'de Müslüman karşıtlığının örneklerinin giderek görünür hale gelmesinin Avrupa'daki aşırı sağcı ve ırkçı çevrelere cesaret vereceği ortadadır. Bu anlamda Trump'ın İngiltere'deki aşırı sağcı parti UKIP'in eski Genel Başkanı ve Brexit'in mimarı Nigel Farage'ın Washington Büyükelçisi olmasını gündeme getirmesi<sup>1</sup> ve Farage'ın başkanlık seçimlerinde Trump'ı aktif olarak desteklemesi<sup>2</sup> ABD ile Avrupa ırkçıları arasındaki yakın bağları göstermesi açısından önemli bir örnektir. Yine başta Le Pen ve Geert Widders olmak üzere çok sayıda Avrupalı aşırı sağcı politikacı Trump'ın ABD başkanı seçilmesi dolayısıyla memnuniyetlerini güçlü bir şekilde ortaya koymuşlardır.

Trump'ın danışmanı ve Beyaz Saray'da baş stratejist olması beklenen Steve Bannon'ın desteklediği "Alt-Right" (alternatif sağ) hareketine dahil aşırı sağcı

National Policy Institute isimli kuruluşun Washington'da düzenlediği bir konferansta enstitü başkanı Richard Spencer'ın Hitler selamıyla kendisini karşılayan katılımcılara Nazilerin çok ünlü sloganlarından mülhem "Yaşasın Trump, yaşasın halkımız, yaşasın zafer"<sup>3</sup> şeklinde cevap vermesi Batı dünyasındaki aşırı sağcı ve Neo-Nazi unsurların kaynaklarının ortak olduğunu göstermektedir.

Öte yandan Trump'ın seçilmesiyle birlikte ABD'nin izolasyonist tutuma dönme ihtimali Avrupa ülkelerinin savunma bütçelerini çok fazla zorlayacağını işaretlerini de vermektedir. Şimdiye kadar hesapta olmayan söz konusu harcamalar nedeniyle halihazırda 2008 ekonomik krizinin etkilerinden kurtulamamış Avrupa ekonomilerinin ağır baskı altında kalacağını öngörmek büyük bir kehanet olmayacaktır. Böylesi bir durumda Avrupa'da iktidarda bulunan merkez sağ veya merkez sol partilerin İkinci Dünya Savaşı öncesi dönemleri hatırlatır tarzda sorunların kaynağını yabancılar, Müslümanlar ve mültecilerde gören aşırı sağcı anlayış karşısında tutunmaları zorlaşacaktır. Bunun da ötesinde çok sayıda ana akım Avrupalı siyasetçinin benimsediği aşırı sağcı jargona bakılırsa Avrupalı elitlerin ekseriyetinin zaten böyle bir "çözüm"ü arzuladıkları izlenimi doğmaktadır.

İlerleyen süreçte başta Avrupa olmak üzere tüm Batı dünyasında aşırı sağcı ve İslamofobik eğilimlerin yeni siyasal merkezi oluşturması sadece Batı sınırları içindeki yeni öteki olan Müslümanlara değil aynı zamanda bu coğrafya dışındaki toplumlara da yeni acılar yaşatacağı ortadadır. Bu anlamda "yeni Soğuk Savaş" ve "Üçüncü Dünya Savaşı"nın dünya kamuoyunda dillendiriliyor oluşu rastlantı olarak görülmemelidir.

Son tahlilde Washington'da gerçekleştirilen aşırı sağcı konferansa tepki gösteren kurumlardan biri olan Holokost Müzesi'nin basın açıklamasında dile getirdiği şu ifade üzerinde düşünmek gerekmektedir: "Avrupa Yahudilerinin imhası öldürmelerle değil sözlerle başladı."<sup>4</sup>

1. "Trump Wünscht sich Farage als Botschafter", *Der Spiegel*, 22 Kasım 2016.

2. "Farage Unterstützt Trump im Wahlkampf", *Der Spiegel*, 25 Ağustos 2016.

3. "Empörung über Rechtsextremenkonferenz", *ORF.at*, 22 Kasım 2016.

4. "Empörung über Rechtsextremenkonferenz", *ORF.at*, 22 Kasım 2016.

## AVUSTURYA CUMHURBAŞKANLIĞI SEÇİMLERİ

ABD'de Trump'ın seçilmesinin ardından Hitler'in doğduğu Avusturya'daki cumhurbaşkanlığı seçimlerini de aşırı sağcı Avusturya Özgürlük Partisi'nin (FPÖ) adayı Norbert Hofer'ın kazanma ihtimalinin belirmesi sembolik bir değer in ötesinde anlamlar da taşımaktadır. Böylece kuruluşundan itibaren demokrat olan bir Batı Avrupa ülkesinde İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra ilk defa aşırı sağcı bir siyasetçi en üst siyasi makama seçilebilecek toplumsal desteği konsolide etmiş gözükmektedir.

Her ne kadar cumhurbaşkanlığı Avusturya'da –ABD veya Fransa'da olduğu gibi– siyasal katsayısı yüksek bir kurum değilse de hükümeti seçimlere zorlama imkanı gibi birtakım enstrümanlara da sahiptir. Hofer'ın seçimi kazanmasının dışında FPÖ'nün yapılacak ilk genel seçimlerde birinci parti olacağını siyasal analistlerce öngörülmesi de aşırı sağın yükselişinin Avrupa'nın siyasi sahinde bir domino etkisine yol açtığını söylememize imkan vermektedir.

Şubat 2017'de Fransa'da yapılacak cumhurbaşkanlığı seçimlerinde Marine Le Pen'in ikinci tura kalmasına kesin gözüyle bakılması ve hatta küçük de olsa kazanma ihtimalinin bulunması aşırı sağın Avrupa'nın yeni normal haline gelmesinde büyük aşama kaydettiğine işaret etmektedir.

Mart 2017'de Hollanda'da yapılacak genel seçimlerde ise dünyada belki de en çok tanınan ırkçı liderlerden biri olan Geert Wilders'ın Özgürlük Partisi'nin (PVV) Parlamentodaki temsilci sayısını ikiye katlayarak birinci parti olacağı yönündeki öngörüler<sup>5</sup> bir zamanların en açık toplumlarından sayılan ve çok kültürlülüğün merkezi olarak nitelenen Hollanda'nın aşırı sağcı ve İslamofobik güçlerin egemenliği altına gireceği vasatı kısa sürede yaratmış olduğunu göstermektedir.

Nasyonel sosyalizm geçmişi nedeniyle çok daha önemli bir ülke olan Almanya'da ise aşırı sağcı Almanya için Alternatif'in (AfD) sonbaharda yapılacak

genel seçimlerde Parlamenteoya girecek olması söz konusu siyasi partilerin geldiği aşamayı göstermektedir. Bu aşama Avrupa'nın birçok ülkesinde yıllardır siyaset sahnesinde karşılaşılan aşırı sağcı görüşlerin, Almanya'nın söz konusu akımla tarihte yaşadığı problemler nedeniyle şu ana kadar bir türlü tutunamamış olduğu gerçeği de hesaba katılırsa ciddiye alınmayı hak etmektedir.

Başta Avrupa olmak üzere giderek tüm Batı'yı bir ahtapot gibi saran aşırı sağın siyasi makamları ele geçirmesi, söz konusu düşüncenin İkinci Dünya Savaşı öncesinde olduğu gibi halkın büyük bir bölümü tarafından benimsendiğini göstermektedir. Bilindiği gibi adı geçen dönemde de Avrupalı hükümetler içinde buldukları ekonomik ve siyasal krizlere sağlıklı çözümler aramak yerine kolay olanı seçmiş ve mevcut durumun büyük oranda sorumlusu olarak dış düşmanlar ve Yahudileri göstermişlerdi.

Avusturya'da yapılan tüm kamuoyu yoklamalarından FPÖ'nün açık ara birinci parti olarak çıkması ve ülke halkının ırkçı ve İslamofobik olan bu partiyi tercih etmesi merkez sağ ve merkez sol partilerin de gözünden kaçmamıştır. Bu yüzden hükümeti oluşturan koalisyon partileri Avusturya Sosyal Demokrat Partisi (SPÖ) ve Avusturya Halk Partisi (ÖVP) siyasetçileri cumhurbaşkanlığı seçimlerinde her iki adaya da göz kırparak esas hesaplarını genel seçimlere göre yapmaktadırlar. İlk genel seçimlerde birinci parti olması beklenen FPÖ'nün yine kendi dünya görüşünü savunan bir cumhurbaşkanının elinden hükümeti kurma görevi alacağını düşündüğümüzde İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra ilk kez bir Batı Avrupa ülkesinde aşırı sağcı ve ırkçı zihniyet hükümet kurmakla görevlendirilmiş olacaktır.

## AVRUPA'DA AŞIRI SAĞIN YÜKSELİŞİ TÜRKİYE-AB İLİŞKİLERİNİ NASIL ETKİLEYECEK?

“AB de Türkiye'nin müzakere sürecinde büyük hatalar yaptı. Biz bu süreçte inandırıcı ve net olmadık, müzakereyi neden yaptığımız konusunda hep muğlak davrandık. On yıldır Türkiye AB için daha az önemliydi ancak mültecii krizi

5. “Parlamentswahl in den Niederlanden 2017”, Wikipedia, [https://de.wikipedia.org/wiki/Parlamentswahl\\_in\\_den\\_Niederlanden\\_2017](https://de.wikipedia.org/wiki/Parlamentswahl_in_den_Niederlanden_2017), (Erişim tarihi: 25 Kasım 2016).

patlayınca birden yüksek düzeyli diyalog mekanizması kurmak istedik.”<sup>6</sup>

Avrupa Parlamentosu Türkiye raportörü Kati Piri’ye ait bu cümleler Türkiye-AB ilişkilerinin son dönemde gelmiş olduğu seviyeyi ve birliğin rolünü açık bir şekilde ortaya koymaktadır. Bu anlamda zaten darboğaza giren Türkiye-AB ilişkilerinde önemli rol oynayan ülkelerden Almanya, Fransa ve kimi uzmanlar tarafından Almanya’nın sözcüsü olarak nitelenen Avusturya’da yapılacak seçimler mevcut durumu daha da içinden çıkılmaz hale getirecektir. Adı geçen ülkelerin siyasetçileri ülke içindeki yabancı ve Müslümanlar aleyhine söz ve tutumlarının yanı sıra Türkiye ve Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’a saldırmak suretiyle de içeride puan toplayacaklarını düşünmektedir. Bu stratejinin başarıya ulaşabileceği tartışması bir yana söz konusu tavrın Türkiye’de oluşturduğu olumsuz etki ve ülke içinde aşırı sağcı siyasal atmosferi iç barışı bozacak derecede daha da güçlendireceği gerçeğine göz yumulmaktadır.

Aşırı sağcı unsurların demokratik imkanlarla güçlerini konsolide etmeleri halinde seçim kampanyalarında dile getirdikleri Müslüman ve yabancı karşıtı söylemleri ancak kademeli olarak uygulamaya koyacakları beklenmelidir. Kademeli uygulama ile kastedilen toplumun yabancı ve Müslüman en zayıf kesiminden başlamak üzere içinde bulunulan toplumsal meşruiyetin derecesine göre yaptırımlarla kitleler baskılanacak, sindirilecek ve belki de “Hristiyan Avrupa değerleri”ni benimseyip asimile olmayı reddedenlerin ülkeyi terk etmeleri istenecektir.

Yukarıda bahsedildiği gibi Trump’ın Avrupalı liderlerin önüne ABD’nin yaptığı savunma harcamalarına yönelik bir fatura koyması durumunda Almanya dışında ekonomik krizden kurtulamamış olan bu ülkeler büyük bir siyasal krizle de karşılaşacaklar. Böyle bir durumda başta Almanya ve Avusturya olmak üzere aşırı sağın giderek merkez güç haline geldiği ülkelerde zaten istim üzerinde oturan milyonların durumu daha da zorlaşacaktır. Söz

6. Cansu Çamlıbel, “Türkiye’nin AB’nin İçinde Yeri Olduğuna Şahsen İnanıyorum”, *Hürriyet*, 20 Kasım 2016.

konusu gelişmeler geleneksel olarak doğu ve güney sınırlarından mültecilere kucak açmaya alışmış olan Türkiye’nin bu kez ABD ve özellikle de Avrupa’dan gelen yoğun bir sığınmacı akını ile karşı karşıya kalmasını tetikleyebilecektir.

Türkiye’de halihazırda çoğunluğu Suriyeli olmak üzere üç milyonun üzerinde mülteci bulunmaktadır. Ankara ile Brüksel arasındaki etkin iş birliğinin sona ermesinin Türkiye’nin Avrupa’ya dönük mülteci göçünün önlenmesindeki aktif ortaklığını bırakmasına neden olacağı izahtan varestedir. Türkiye ile AB arasındaki karşılıklı restleşmelerin tetiklediği söz konusu durumun başta Almanya, İsveç ve Avusturya olmak üzere bütün Batı Avrupa ülkeleri için siyaset dünyasının ortasına atılmış bir atom bombası etkisi oluşturacağı açıktır. Özellikle aşırı sağcı söylem karşısında zaten bunalmış durumda olan Avrupa’daki merkez sağ ve sol siyaset yapıcılarının seçim arefesinde en son isteyecekleri böyle bir durumla karşılaşmalarını önleyebilecek yegane ülke olan Türkiye’yi küstürecek son hamleleri “AB intihar mı ediyor?” sorusunu akla getirmektedir.

Eğer AB intihar etmiyorsa daha önceleri de sıklıkla dile getirilmiş olan bir “B Planı”nı yürürlüğe koyabilecekleri olasılığının düşünülmesi gerekir. Türkiye karşıtı koroda cüssesiyle ters orantılı olarak en fazla Avusturya’nın sesi çıkmaktadır. Ülkenin Dışişleri ve Entegrasyondan Sorumlu Bakanı Sebastian Kurz’un dillendirdiği, AB’nin kendi sınır güvenliğini sağlaması ve Avusturya’nın Batı Balkan ülkeleriyle ortaklaşa yürürlüğe koydukları sınırların kapatılması yoluyla Avrupa’ya göçmen akınının önlenmiş olduğu argümanlarına bakmak gerekir.

Bakan Kurz’un birinci argümanını şu ana kadar gerçekleştirilmiş AB uygulamalarını baz alarak değerlendirdiğimizde bir temenni olarak nitelemek gerekmektedir. Zira eğer AB bunu barışçıl yollarla başarabilmiş olsaydı zaten gerçekleştirilebilirdi. Sınırlara dayanan kadın, yaşlı ve çocukların da aralarında bulunduğu on binlerce insanın silah zoruyla engellenmeleri –siyaseten “henüz” meşru görülemeyeceği için– gerçekleştirilemediği gerçeğini göz ardı eden Kurz’un günü kurtarmak amaçlı söylemleri

ancak Avusturya iç politikasında ses getirebilir. Zaten Kurz'un söz konusu önerisini –mültecileri Avrupa'dan uzak tutmak hedefinde birleştikleri– başta Almanya olmak üzere diğer Avrupalı ortakları dahi beğenmemiş olacaklar ki Türkiye'nin ardından Kuzey Afrika ülkeleri ile de geri kabul anlaşmaları (GKA) yapmanın yollarını aramaktadırlar. Buna ek olarak dikkat çekilmesi gereken bir başka nokta da Sebastian Kurz'un Ağustos ayında alternatif bir yol bulunması çağrısı yaparak, "Ankara'nın önünde diz çökmeliyiz"<sup>7</sup> şeklinde yaptığı açıklamadır. Bu çağrının üzerinden aylar geçtikten sonra Avrupa Parlamentosu tarihinde ilk kez tam üyelik sürecindeki bir aday ülkeyle yapılan müzakerelerin dondurulması yönünde tavsiye kararı aldı. Parlamentodaki en büyük grup olan Avrupa Halk Partisi (EVP) sözcüsü Manfred Weber'in, "Bize şantaj yapılmasına izin vermemeliyiz"<sup>8</sup> şeklindeki ifadesi AB'nin ne kadar zayıf bir konumda olduğunu göstermektedir.

Bakan Kurz'un ikinci argümanı olan Batı Balkan ülkeleriyle Avusturya'nın öncülüğünde geçtiğimiz Şubat ayında Viyana'daki zirvede<sup>9</sup> alınan kararlar neticesinde "Balkan rotası"nda bulunan ülkelerin sınırlarını kapatmasıyla mülteci akınının engellendiği görüşü de gerçeğe tekabül etmemektedir. Sözü edilen tedbir tek başına kesin çözüm olacak idiyse neden Türkiye ile AB arasında çok daha masraflı bir uzlaşmaya imza atıldı? Dahası Ankara ile Brüksel arasındaki anlaşmayla yeni fasılların açılması ve Türkiye'nin AB istişare mekanizmalarına dahil edilmesi gibi ilişkileri geliştirme anlamına gelen önemli maddeleri içeren Türkiye-AB zirvesi Kurz'un kendisinin de dahil olduğu birçok Avrupalı siyasetçinin Türkiye karşıtı tutumu ile çelişmiyor mu? Hem Türkiye'nin AB ile ilişkilerinin kesilmesi için aktif bir çaba içine girip hem de yüz seksen derecede zıt hedefleri içeren mevzu bahis zirvenin içinde yer almak nasıl açıklanabilir?

7. Florian Gathmann, "Österreichs Aussenminister Kurz 'Wir dürfen Gegenüber Ankara Nicht in die Knie Gehen'", *Der Spiegel*, 3 Ağustos 2016.

8. "EVP-Fraktionschef Manfred Weber: 'Wir Lassen uns von der Türkei Nicht Erpressen'", *Neue Osnabrücker Zeitung*, 26 Kasım 2016.

9. "Merkel'e Avusturya Darbesi", T24, 24 Şubat 2016.

Uzun süredir Türkiye'ye yönelik demokrasi, basın özgürlüğü ve insan hakları alanlarında bir öğreten edasıyla parmak sallayarak sigaya çekmeye alışmış Batılı elitlerin, iktidarlarının ellerinden kayıp gitmesiyle birlikte moral üstünlüğünü de yitirecekleri ortadadır. Bundan sonra gündemi daha çok belirlemeye aday olan, Türkiye'de veya bir başka güney ülkesinde vuku bulan insan hakları ihlali ya da basın özgürlüğünün önündeki engeller değildir. Artık başta Avrupa olmak üzere tüm Batı'da Müslüman nüfusun ayrımcılığa uğratılması, can ve mal emniyetinin sağlanamaması ve yabancı olarak ötekileştirilen kesimlerin haklarının günden güne artan oranda dışlayıcı siyasal ve adli tedbirlerle gasp edilmesi önümüzdeki süreçlerde dünya kamu vicdanının önünde sorgulanacak meselelerdir.

## SONUÇ

Görünen o ki Avrupa ve tüm Batı dünyasında yabancı olarak nitelenen kesimler ve özellikle de Müslümanlar çağımızın "yeni öteki"leri olarak hakları gasp edilmeye aday durumdadırlar. Karar alıcıların Batı dünyasında yükselen aşırı sağcı/ırkçı dalganın etkisini giderek artıracığından yola çıkarak bu coğrafyada yaşayan soydaş ve akraba toplulukların uğrayacakları muhtemel zararları önleyici tedbirler üzerinde düşünmeleri elzemdir.

Batı'da yabancı ve Müslümanlara yönelik artması öngörülen ırkçı şiddet eylemlerinin bu ülkelerden kaynak ülkelere doğru toplu göçlere yol açacağı ve burada Türkiye'nin çok önemli bir destinasyon olacağı düşünülmektedir hareket edilmelidir.

Türkiye yaklaşık iki yüz yıllık Batılılaşma süreci ile birlikte benzemeye çalıştığı düzenin dünya çapındaki moral üstünlüğünü yitirmiş olduğundan hareket ederek dünya halklarına yeni değerler söyleme sorumluluğunun farkına varmalıdır.

Orta ve uzun vadede aşırı sağcı söylemin özellikle Avrupa ülkelerinde hakim paradigma olan liberal akımların yerini alacağına iyice belirginleştiği bu zaman diliminde söz konusu dönüşümün konjonktürel olmadığını idrak etmek gerekmektedir. İçinde bulunduğumuz atmosfer Avusturya'dan Yahudi olduğu için

Brezilya'ya kaçmak zorunda kalan ünlü yazar Stefan Zweig'in intihar mektubunda ifade ettiği gibi, "Avrupa'nın kendi kendini yok etmesinin" bir ön aşaması olarak değerlendirilmeye müsaittir.

Batı dünyasının içinde bulunduğu, merkez sol ve merkez sağ partilerin iktidarları birbiri peşi sıra yiti-receği bir sürecin Batı'nın siyasal krizi olarak adlandırılması önemlidir. Mülteci krizinde de görüldüğü üzere Batı'nın önemli bir parçası olan AB'nin gerçek

bir siyasal birlik haline gelemediği ortadadır. Bu durumda Türkiye'nin tek tek AB ülkeleri ile ilişkilerini geliştirmesi uzun vadede daha yararlı olacaktır.

Donald Trump'ın ABD başkanı seçilmesi ile de sembolize edilen içe kapanık, korumacı ve ulus devlet çıkarlarını önceleyen bir anlayışın hakim paradigma haline geldiğini görerek ekonomik, güvenlik ve siyasal çıkarların Batı merkezli belirlenimine izin verilmemelidir.